

Brusel 22. listopadu 2019
(OR. en)

14303/19

SAN 473
SOC 757
ECOFIN 1053
COMPET 754

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Příprava zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele konajícího se dne 9. prosince 2019 Ekonomika blahobytu – další kroky při investování do zdraví jako její hlavní složky – <i>politická rozprava</i>

Delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví. Tato poznámka má posloužit jako základ pro politickou rozpravu na téma „Ekonomika blahobytu – další kroky při investování do zdraví jako její klíčové složky“, která proběhne na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele konajícím se dne 9. prosince 2019.

Ekonomika blahobytu – další kroky při investování do zdraví jako její hlavní složky

Rada Evropské unie přijala dne 24. října 2019 závěry týkající se ekonomiky blahobytu¹, **nového horizontálního přístupu k politickému rozhodování, které vymezují priority a správu věcí veřejných.**

V těchto závěrech se zdůrazňuje, že v **ekonomice blahobytu jsou obyvatelé a jejich blahobyt ústředním bodem tvorby politik a rozhodování. Blahobyt obyvatel a udržitelný hospodářský růst** jsou považovány za navzájem se posilující faktory, spíše než aby byly vzájemně si odporujícími cíli. Konkrétně se v rámci takové ekonomiky předpokládá existence průřezové spolupráce mezi různými oblastmi politiky, jako je zdraví, sociální ochrana, zaměstnanost, genderová rovnost, konkurenceschopnost, životní prostředí a vzdělávání.

Zdraví je zásadním určujícím faktorem a prvkem blahobytu. Pozitivní vliv lepšího zdravotního stavu na další aspekty přispívající k dobrým životním podmínkám lidí, jako je dosažení vzdělání a účast na trhu práce, a na možné úspory pro společnost dalece přesahuje jeho dopady na růst hrubého domácího produktu. Naopak špatný zdravotní stav má dopad nejen na dotčené jednotlivce, ale představuje rovněž značnou ekonomickou zátěž pro společnost a veřejné finance.

Z ekonomického hlediska jsou **prevence špatného zdravotního stavu a podpora zdraví** mnohem účinnějšími způsoby, jak zlepšit tělesnou a duševní pohodu, než léčba nemocí, které propukly.

Provádění ekonomiky blahobytu vychází z udržitelného růstu coby předpokladu pro zlepšení dobrých životních podmínek obyvatel, což je naopak předpoklad udržitelného růstu. Takové politiky se musejí opírat o výzkum a inovace založené na údajích. Evropská unie má nástroje, jako je program Horizont Evropa, pro posílení znalostní základny v zájmu podpory blahobytu.

---

¹ Závěry Rady o ekonomice blahobytu přijaté dne 24. října 2019 (dokument 13432/19).

Ekonomika blahobytu vychází ze základních evropských hodnot, jako je solidarita, dodržování lidských práv, sociální ochrana, univerzální přístup k péči, genderová rovnost, přístup ke vzdělání a bezpečné pracovní podmínky. Zajištění úcty k lidské důstojnosti a podpora blahobytu obyvatel patří k základním cílům EU, jak jsou zakotveny ve Smlouvě o Evropské unii (články 2 a 3).

Závěry Rady se zabývají několika důležitými tématy, která úzce souvisejí s politikou v oblasti zdraví. V této souvislosti by předsednictví chtělo zdůraznit zejména duševní zdraví, zdravé stárnutí a digitální transformaci služeb zdravotní a sociální péče.

Celkové zdraví bytostně souvisí se zdravím duševním. Duševní zdraví je jedním ze základních předpokladů blahobytu. Systematická opatření na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU, zaměřená na dosahování výsledků při řešení problémů spojených s duševním onemocněním, zahrnují prevenci, včasné odhalování a léčbu poruch učení a duševních poruch, zavádění osvědčených postupů v oblasti boje proti psychosociálním rizikům při práci, i lepší spolupráci v rámci různých oblastí politik. Tato opatření mohou mít nesmírný pozitivní dopad na trh práce a hospodářství.

K zajištění dobrého duševního zdraví a blahobytu všech obyvatel se nestačí soustředit pouze na léčbu duševních poruch. Je také důležité aktivně podporovat duševní pohodu na pracovišti, ve škole a v zařízeních předškolního vzdělávání a napříč komunitami.

Dobré duševní zdraví zlepšuje kvalitu života lidí v každém věku. A součástí každé životní fáze jsou faktory, které duševní zdraví ovlivňují příznivě a nepříznivě. V průběhu života však dobré duševní zdraví a rozvoj dovedností v oblasti duševního zdraví posilují odolnost a schopnost přizpůsobovat se stále rychlejšímu tempu změn v profesním i každodenním životě a složitosti pracovních vzorců.

Od roku 1999, kdy bylo duševní zdraví začleněno do programu EU v oblasti zdraví poprvé², bylo dosaženo značného pokroku. Nicméně i přes pokrok, jehož bylo dosaženo mimo jiné díky provádění Evropského paktu za duševní zdraví a pohodu³, se duševní zdraví stává jedním z hlavních zdravotních problémů 21. století, a to jak na evropské, tak i na celosvětové úrovni. Změny v profesním životě, pokud jde o náplň práce, způsoby práce a vztah mezi zaměstnavateli a zaměstnanci tento trend posílí a přinesou konkrétní požadavky na sociální, emocionální a kognitivní dovednosti. A na trhu práce tak v důsledku těchto změn nabývá na důležitosti organizační lidský kapitál, přičemž jeho základem je dobré duševní zdraví.

Závěry Rady o ekonomice blahobytu upozorňují na nezbytnost podpory dobrého duševního zdraví a dosažení pokroku v oblasti prevence, včasné diagnózy, léčby a boje proti stigmatizaci duševních poruch. Mezi politické priority by mohla patřit opatření přispívající k podpoře duševního zdraví, jako je vývoj diagnostiky a systematictějších podpůrných programů, podpora nediskriminace na pracovišti a ve vzdělávání a snížení stresu na pracovišti. Díky tomu by se zlepšily životy milionů Evropanů a přispělo by se k lepším pracovním podmínkám, a tedy i k silnější ekonomice.

Komplexní meziodvětvová strategie EU pro duševní zdraví přispěje ke směřování dlouhodobé politiky a opatření založených na vědeckých poznatcích a posouzení dopadů.

Definování desetiletí zdravého stárnutí. Dlouhověkost se do značné míry odvíjí od úspěchu evropského sociálního modelu: mnohé nemoci jsou již minulostí a díky sociální ochraně došlo k omezení chudoby a nerovností. Stárnutí populace je důsledkem tohoto úspěchu a souvisí s dalšími demografickými změnami.

---

² Usnesení Rady o podpoře duševního zdraví, přijaté dne 18. listopadu 1999, Úř. věst. C 86, 24.3.2000, s. 1–2.

³ Evropský pakt za duševní zdraví a pohodu, 2008, https://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/mental/docs/pact_en.pdf

Podpora zdraví a prevence nemocí, opatření v oblasti veřejného zdraví, boj proti závažným nemocem a pokrok ve zdravotní péči souhrnně přispívají k prodloužení střední délky života. Podpora aktivního a zdravého stárnutí je prioritou na národní i evropské⁴ úrovni, nyní je však třeba dodat další impuls. Celoživotní podpora zdraví přispívá k dlouhověkosti, ale také ke snížení nákladů na péči.

Je naléhavě nutné nevnímat stárnutí jen jako jednu z otázek udržitelnosti národního hospodářství. Dlouhověkost skýtá příležitosti pro trh práce a hospodářství, vyžaduje však podpůrná opatření, která umožní všem lidem aktivně přispívat ke společnosti a pracovnímu životu. Bezpečné a zdravé podmínky na pracovišti umožňují prodloužení profesního života a jsou prevencí nemocí z povolání, pracovních úrazů a související nákladů.

Stárnutí obyvatelstva má dopad na všechny oblasti společnosti, jako je zdravotní péče, důchodové systémy, bydlení a trhy zboží a služeb⁵. V celé řadě politik je třeba opět reagovat na demografické změny. Společným cílem je zajistit takové politiky v oblasti stárnutí, které obyvatelům umožní žít aktivní, zdravý, inkluzivní a nezávislý život. Předsednictví se domnívá, že politické výzvy a příležitosti, které stárnutí přináší, je třeba řešit meziodvětvovým způsobem, který náležitě zohledňuje generační a genderové otázky.

Stárnutí neovlivňuje všechny socioekonomické skupiny stejným způsobem. Předsednictví je toho názoru, že nerovnosti v rámci stárnoucího obyvatelstva je třeba řešit prostřednictvím systému zdravotní péče a sociálních služeb, ale také zajištěním přiměřeného příjmu a důchodů a omezením chudoby.

Zdraví ovlivňuje celá škála faktorů, které mají dopad na schopnost osob provádět každodenní činnosti během celého jejich života. Je třeba, aby opatření přispívala k podpoře aktivního a zdravého stárnutí a prevenci špatného zdravotního stavu a podporovala celoživotní učení, pokud jde o profesní a životní dovednosti a kompetence, a posilovala postavení starších lidí a komunity, které jim poskytují podporu.

---

⁴ The Silver Economy. An Overview of the European Commission's Activities 2019 (Stříbrná ekonomika, přehled činností Evropské komise za rok 2019), <https://silvereconomyforum.eu/wp-content/uploads/2019/07/Silver-Economy-Brochure.pdf>

⁵ The High-Level Forum on the Silver Economy (Fórum na vysoké úrovni věnované tématu stříbrné ekonomiky), Helsinky, 9. a 10. července 2019, <https://silvereconomyforum.eu/>

Při hledání řešení otázek vyplývajících z demografických změn a zajišťování zdrojů pro důstojný život musejí být v plné míře využívány inovace v sociální a digitální oblasti⁶. Předvídání budoucích dopadů demografických změn je navíc klíčovým předpokladem úspěšných politik ve všech oblastech.

Digitální společnost má být pro blahobyt obyvatel přínosem. Inovativní technologický vývoj, zejména digitalizace a umělá inteligence, mění způsob, jakým lze blahobyt obyvatel podporovat a jakým jsou zdravotní a sociální služby poskytovány⁷. Tyto změny by mohly přispět ke zvýšení nákladové efektivity, účinnosti a kvality služeb a zároveň k boji proti nerovnostem z hlediska přístupu a výsledků. Zejména zdravotníci musejí být odpovídajícím způsobem odborně připraveni, aby odvětví zdravotnictví mohlo plně využívat výhod, jež nové technologie přinášejí.

Velký potenciál pro dosažení dalšího pokroku v oblasti podpory zdraví a řešení problémů v oblasti zdravotní péče skýtá digitalizace. Digitální informační systémy mají zásadní význam při vytváření integrované péče. Členské státy se mohou od sebe navzájem učit i spolupracovat na vytváření interoperabilního ekosystému pro digitální zdravotnické a investiční programy pro digitální infrastrukturu v Evropě⁸.

Vzhledem k rychlému rozvoji technologií je důležité, aby celá populace měla přístup k celoživotnímu získávání dovedností a kompetencí, aby se mohla vypořádat s výzvami, ale i využít příležitosti spojené s digitalizací a novými formami práce. Podle mnoha studií závisí používání digitálních nástrojů na digitálních dovednostech a znalostech, a nikoli na věku jako takovém. Je nicméně třeba zabývat se nedostatečnou digitální gramotností mezi staršími obyvateli a znevýhodněnými skupinami.

Přístup obyvatel k jejich zdravotním a sociálním údajům je důležitým prvkem individuální péče. Dobře navržené digitální systémy jsou ze své podstaty bezpečné a splňují pravidla pro ochranu údajů a příslušné etické normy. Systémy navržené na základě těchto zásad přispívají k využití potenciálu zdravotních a sociálních údajů v oblasti veřejného zdraví, výzkumu a inovací.

---

⁶ Závěry Rady o zdravém a důstojném stárnutí, přijaté dne 30. listopadu 2009 (dokument 15955/09).

⁷ Závěry Rady o zdraví v digitální společnosti – dosahování pokroku, pokud jde o daty podložené inovace v oblasti zdraví, přijaté dne 8. prosince 2017 (dokument 14079/17)

⁸ EHealth Network Guidelines 2019 (Pokyny sítě pro elektronické zdravotnictví z roku 2019), https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/ev_20190611_co922_en.pdf

S cílem urychlit práci probíhající na přeshraniční výměně zdravotních údajů nastolila Komise myšlenku evropského prostoru pro zdravotní dokumentaci⁹. Inspirací by mohla být infrastruktura digitálních zdravotnických služeb používaná pro elektronické lékařské předpisy a patientské souhrny, klinické konzultace o pacientech s vzácným onemocněním v rámci evropských referenčních sítí a nově vznikající spolupráce při sdružování více než 1 milionů sekvenovaných genomů¹⁰, jakož i jiné výzkumné infrastruktury, které jsou exemplárním příkladem přínosů sdílení zdravotních údajů. Evropský prostor pro zdravotní dokumentaci by mohly podpořit evropské a vnitrostátní právní předpisy nebo jiné nástroje, které zavádějí pravidla pro ochranu údajů, bezpečnost údajů a související etické zásady do praxe, zejména pokud jde o sekundární využívání zdravotních a sociálních údajů.

---

⁹ Pověřovací dopis adresovaný kandidátce na komisařku pro zdraví Stelle Kyriakidesové, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/mission-letter-stella-kyriakides_en.pdf

¹⁰ Sdělení Komise usnadnění digitální transformace v oblasti zdravotnictví a péče na jednotném digitálním trhu (dokument 6451/18) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2018:233:FIN>

Závěr

Ekonomika blahobytu je založena na zásadách evropského pilíře sociálních práv i na přístupu zohledňování zdraví ve všech politikách a přístupu „jedno zdraví“, podporuje provádění globální Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a prosazuje meziodvětvovou spolupráci a koordinaci na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU. Nedávno přijaté závěry Rady požadují posilování úlohy politik v oblasti zaměstnanosti, sociálních věcí, zdraví a vzdělávání v rámci procesu evropského semestru.

S ohledem na výše uvedené vyzývá předsednictví Radu, aby uspořádala politickou rozpravu na základě těchto otázek:

1. Při vypracovávání konkrétních opatření v zájmu prosazování ekonomiky blahobytu, jaké kroky jsou zapotřebí k zajištění solidního příspěvku zdravotní politiky a současně k podpoře meziodvětvového dialogu na úrovni EU?
  - a) Konkrétněji, jaké zásadní prvky by měla strategie EU v oblasti duševního zdraví obsahovat, aby co nejlépe podporovala úsilí vyvíjené členskými státy?
  - b) Jaká opatření by měla být v souvislosti s demografickými změnami zavedena na podporu aktivního a zdravého stárnutí a na podporu politik v oblasti stárnutí založených na prevenci a připravenosti?

2. Pokud jde o nadcházející roky, jak by mohly členské státy a Komise pracovat na vytvoření evropského prostoru pro zdravotní dokumentaci, a to prostřednictvím stávajících a nových iniciativ, aby se umožnilo lepší využívání zdravotních údajů v oblasti péče, veřejného zdraví a výzkumu ve prospěch blahobytu všech?